

Landsantikvarie/länsmuseichef
Anders Johnsson
026-65 56 02
anders.johnsson@xlm.se

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkande Ny museipolitik (SOU 2015:89)

Ert dnr Ku2015/02515/KL

Länsmuseet Gävleborg har ombetts att yttra sig över Betänkande (SOU 2015:89) Ny museipolitik. Länsmuseet Gävleborgs synpunkter och ställningstaganden redovisas i det följande.

Länsmuseet Gävleborg vill inledningsvis peka på det faktum att det allmänna museiväsendet består av en mängd olika aktörer med olika förutsättningar att driva sin verksamhet och klara av sitt uppdrag. Dessa skillnader finns såväl mellan statliga, regionala, kommunala och övriga offentligt styrda museer, som inom respektive grupp. När man nu överväger en rad olika insatser som vänder sig mot hela det offentligt styrda museiväsendet är det av stor betydelse att man tar hänsyn till dessa förhållanden.

Länsmuseet Gävleborgs synpunkter

Ny inriktning för museipolitiken

Länsmuseet Gävleborg ser positivt på förslaget till en ändrad museipolitik. Ändamålet med en sådan ändring måste enligt vår uppfattning vara att åstadkomma en långsiktig, tydlig och principiellt inriktad politik. Viktigt är att framtida styrning av sektorn inte sker på detaljnivå. Förutsättningarna för museernas självständiga och långsiktiga arbete måste säkerställas för att undvika detaljstyrning med kort tidshorisont.

Slå fast museernas ställning i en lag

Länsmuseet Gävleborg välkomnar införandet av en museilag, som gäller för alla offentligt styrda museer. Vi anser dock att definitionen av ett museum bör följa den skrivning som ICOM använder. Vill lagstiftaren att lagen ska omfatta en större grupp institutioner, så bör man tydligt ange vilka utöver de som omfattas av ICOMS definition avses. Enligt vår uppfattning bör lagen, så långt möjligt, vara generell och gälla alla offentligt finansierade museer, oavsett huvudman eller organisationsform. Särskilt viktigt är att en lag reglerar samverkan, samlingsförvaltning och avgiftsinkomster.

Samlingsförvaltning

De regler kring samlingsförvaltning som föreslås i inledningen till 11 § i författningsförslaget bör omfatta samtliga offentligt styrda museer och inte endast reglera de förhållanden som rör statliga museer. När det gäller fornfynd bör dessa även fortsättningsvis regleras av Kulturmiljölagen.

Enligt förslaget till museilag 12 § ska museer som har mottaget fyndfördelat material ha rätt att överlåta det genom gåva, byte eller försäljning. Att överlåta och byta fornfynd mellan museer innebär en risk. Enligt nuvarande regelverk delar man aldrig på ett fyndmaterial. En delning skulle medföra att det blir svårare att studera och beforska fyndmaterial. Försäljning anser vi vara förkastligt då det kan uppmuntra till handel med fornfynd, ett lagbrott, som idag är relativt ovanligt i Sverige.

Enligt förslaget ska det vara möjligt att förstöra fornfynd som inte har något större ekonomiskt värde. Om man ska tillåta att fornfynd förstörs måste detta vara reglerat i Kulturmiljölagen och bör endast få göras med sådant material som arkeloger idag vanligtvis gallrar bort före registrering som t.ex. djurben från stadslager, lerklining och slagg. Enligt förslaget sak man få möjlighet att förstöra material om det inte behövs för verksamheten. Det som är relevant är om materialet går att koppla till arkeologisk forskning och inte till ett enskilt museums verksamhet.

Avgiftsinkomster

I betänkandet framgår att det idag kan vara komplicerat för museerna att driva olika typer av verksamhet som finansieras med hjälp av avgifter och försäljning. En lagstiftning bör göra det tydligt att samtliga institutioner, oavsett huvudman, ska ha möjlighet att driva butiks- och kaféverksamhet. Ett eventuellt överskott ska kunna användas till att uppfylla museernas kärnuppgift, likväl som ett eventuellt underskott ska få täckas med anslagsmedel.

Inrätta en ny myndighet för museifrågor

Länsmuseet Gävleborg kan inte ta ställning till huruvida en ny myndighet för museifrågor bör inrättas och hur denna ska finansieras. Vi kan dock konstatera att de resurser, som i liggande förslag, avsätts till en ny myndighet är starkt begränsade i förhållande till det uppdrag som föreslås.

Dagens struktur är splittrad med en rad olika myndigheter med olika funktion och uppdrag. För museerna skulle den administrativa belastningen avsevärt minskas om man kunde förenkla deras hantering av, framförallt, bidrag och statistik. En för sektorn viktig gemensam fråga är hur man kan få tillgång till relevant och aktuell omvärldsbevakning, såväl på det nationella planet, som i ett vidare perspektiv. Riksställningar har idag, så som vi uppfattar det, en väl utbyggd och väl fungerande omvärldsbevakning. Väljer man att göra förändringar i myndighetsstrukturen är det av avgörande betydelse att hantera dessa frågor på ett sådant sätt att sektorn uppfattar denna som en förenkling och förbättring.

Anders Johnsson
Landsantikvarie/länsmuseichef

Länsmuseet Gävleborg